

Årsredovisning
GöteborgsOperan AB
Helår 2017

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Verksamhet	5
2.1	Viktigaste händelserna under perioden	5
2.2	Verksamhetens miljöarbete	5
2.3	Folkhälsa	7
2.4	Mänskliga rättigheter och jämlik vård	7
2.5	Verksamhetens säkerhets- och beredskapsarbete	10
2.6	Redovisning av genomförd intern kontroll 2017	11
2.7	Systematiskt förbättringsarbete	11
2.8	Inköp	11
3	Mål och fokusområden	13
3.1	Västra Götaland ska sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen	13
3.1.1	Klimatutsläppen från fossilbränsle i Västra Götaland samt verksamhetens direkta miljöpåverkan ska minska	13
3.1.1.1	Minska verksamheternas avfallsmängder och verka för cirkulära affärsmodeller samt skärpta miljökrav vid upphandlingar	14
3.1.1.2	Bättre möjligheter till livsmedels- och energiproduktion samt stimulera ökad användning av biogas	15
3.1.2	Deltagandet i kulturlivet ska öka	16
3.1.2.1	Utveckla samverkan mellan VGR:s kulturverksamheter och civilsamhället/det fria kulturlivet	16
3.1.2.2	Stärka barn och ungas möjligheter att delta i kulturlivet	17
3.2	Västra Götalandsregionen ska kunna rekrytera rätt kompetens och erbjuda en god arbetsmiljö för medarbetarna	18
3.2.1	Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling ska förbättras	18
3.2.1.1	Satsa på ledarskap	18
3.2.2	Arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska	19
4	Personal	20
4.1	Chefsförutsättningar	20
4.2	Personalvolym, personalstruktur och personalkostnadsanalys	20
5	Ekonomiska förutsättningar	21
5.1	Ekonomiskt resultat	21
5.1.1	AR05 RR-rapport Utförare regional utveckling	21
5.2	Åtgärder vid ekonomisk obalans	22

5.3	Eget kapital.....	22
5.4	Investeringar.....	22

1 Sammanfattning

Sammanfattning

- GöteborgsOperan visar ett **positivt resultat för 2017 på 1 mkr** efter avsättning till obeskattade reserver med 1 mkr. Resultatet är till stor del en effekt av hög beläggning vilket bidraget till ett positivt utfall gentemot budget på både biljett-och restaurangintäkter. Beläggning Stora scenen uppgick till 85 % (f å 81 %).
- VD, Ronnie Hallgren, slutade vid halvårsskiftet och **ny VD, Christina Björklund**, tillträdde i september.
- **Ny personalchef, Viveka Fonsmark**, tillträdde i början av 2018 efter att ha varit tf HR chef sedan april 2017.
- Beslut om **lokal för nytt magasin** fattades under perioden då nuvarande magasin i Göteborgs Hamn sades upp i december 2016. Avtal klart i augusti.
- Enligt de regiongemensamma riktlinjerna för detaljbudgeten 2018 framgår under avsnittet regional utveckling följande: "Frågan om fortsatt arbete kring projektet **GO +** överlämnades av regionstyrelsen till partierna att behandla i budgetberedningen. Regionstyrelsen konstaterar att något beslut eller inriktning om fortsatt arbete inte föreslås i regionfullmäktiges beslut om budget. GöteborgsOperan förutsätts därför inte fortsätta med projektet under kommande år." Detta beslut innebar att de balanserade kostnaderna för GO +, 9 mkr, kostnadsfördes. Motsvarande bidrag erhöles från ägaren.
- Under hösten fick GöteborgsOperan ett **nytt uppdrag** från Kulturnämnden för åren 2018-2020. I detta uppdrag angavs att ledningen ska ta fram en **strategisk framtidsplan** samt att produktionskapaciteten i verksamheten ska tillvaratas fullt ut i ett lokalt, regionalt, nationellt och internationellt perspektiv.
- Rörelsen **#metoo** har präglat senare delen av 2017 och satt tydliga avtryck. Eftersom detta var och är en viktig fråga som berör alla anställda har VD tillsammans med de två konstnärliga ledarna vid två tillfällen i november samlat hela personalen för att informera om hur GöteborgsOperan kommer att arbeta mot trakasserier och kränkningar. Alla anställda uppmanades att prioritera att närvara. GöteborgsOperan har även tidigare år arbetat aktivt för att förhindra trakasserier och kränkningar. Organisationen har särskilda ombud som arbetar ute i verksamheten för att fånga upp sexuella trakasserier, en engagerad personal och klara rutiner. Under december 2017 skickades en partsgemensam enkät ut till samtliga anställda angående sexuella trakasserier ut från Svensk Scenkonst och fackförbunden (TF, Symf). En egen enkät från GöteborgsOperan kommer ut i början av februari 2018 som en fördjupning av arbetet.
- I september genomfördes en **medarbetarenkät** vars resultat kommer att jobbas vidare med under 2018.
- Vårt **miljöarbete** fortsätter med samma höga ambitionsnivå och resultat som tidigare år.

2 Verksamhet

2.1 Viktigaste händelserna under perioden

- GöteborgsOperan visar ett **positivt resultat för 2017 på 1 mkr** efter avsättning till obeskattade reserver med 1 mkr. Resultatet är till stor del en effekt av hög beläggning vilket bidraget till ett positivt utfall gentemot budget på både biljett-och restaurangintäkter. Beläggning Stora scenen uppgick till 85 % (f å 81 %).
- Beslut om **lokal för nytt magasin** fattades under perioden då nuvarande magasin i Göteborgs Hamn sades upp i december 2016. Avtal klart i augusti.
- Enligt de regiongemensamma riktlinjerna för detaljbudgeten 2018 framgår under avsnittet regionveckling följande: "Frågan om fortsatt arbete kring projektet **GO +** överlämnades av regionstyrelsen till partierna att behandla i budgetberedningen. Regionstyrelsen konstaterar att något beslut eller inriktning om fortsatt arbete inte föreslås i regionfullmäktiges beslut om budget. GöteborgsOperan förutsätts därför inte fortsätta med projektet under kommande år." Detta beslut innebar att de balanserade kostnaderna för GO +, 9 mkr, kostnadsfördes. Motsvarande bidrag erhöles från ägaren.
- Rörelsen **#metoo** har präglat senare delen av 2017 och satt tydliga avtryck. Eftersom detta var och är en viktig fråga som berör alla anställda har VD tillsammans med de två konstnärliga ledarna vid två tillfällen i november samlat hela personalen för att informera om hur GöteborgsOperan kommer att arbeta mot trakasserier och kränkningar. Alla anställda uppmanades att prioritera att närvara. GöteborgsOperan har även tidigare år arbetat aktivt för att förhindra trakasserier och kränkningar. Organisationen har särskilda ombud som arbetar ute i verksamheten för att fånga upp sexuella trakasserier, en engagerad personal och klara rutiner. Under december 2017 skickades en partsgemensam enkät ut till samtliga anställda angående sexuella trakasserier ut från Svensk Scenkonst och fackförbunden (TF, Symf). En egen enkät från GöteborgsOperan kommer ut i början av februari 2018 som en fördjupning av arbetet.

· I

2.2 Verksamhetens miljöarbete

GöteborgsOperans miljömål 2017-2021 bygger på visionen om det goda livet i Västra Götalandsregionen och målen i miljöplanen 2017-2020. Miljömålsarbete 2017 har omfattat åtgärder inom energieffektivisering och användning av förnybara energikällor, minimering av avfall och ökad materialåtervinning, bättre miljöval vid inköp och genomtänkta och relevanta miljökrav vid upphandling.

Måluppfyllnad 2017

*** Öka andelen ekologiska livsmedel - 53,7 % jämför 46, 3% 2016. Målet att ha 50 % är uppfyllt.**

Detta tack vare mycket medvetet arbete inom restaurangens verksamhet och det nya

ramavtalet med mycket ekologiska varor i det upphandlade sortimentet.

*** Energiförbrukning - Målet är delvis uppnått.**

Fossilfri energi i egna och i förhyrda lokaler - Operahuset har 100 % förnybara energikällor: "BraMiljöval" fjärrvärme, fjärrkyla, "BraMiljöval" el och egen produktion av el från solceller på taket.

Under 2017 har fjärrkyla installerats i serverhallen och ersatt användning av klimatpåverkande f-gaser.

I förhyrda lokaler har målet om fossilfri energi inte kunnat nås under 2017. Under 2017 har nya lokaler beslutats för magasinet - en mljöklassad byggnad med fjärrvärme. Därmed undviks användningen av fossil gas för uppvärmning i Skandiahammens lokal. Nytt avtal för el i det nya magasinet håller på att tas fram under våren 2018. Åtgärder gällande energifrågan för Skövdescenen kvarstår.

Minska förbrukningen av energi - Delmålet om 170 kWh/kvm år 2017 är inte uppnått.

Prognosstyrningen i operahuset har testats under 2017. Under intrimningsperioden har den totala energiförbrukningen ökat till 171 kWh/kvm (jämför 169 kWh/kvm 2016). Trots flera energisparande åtgärder t.ex. utbyte av belysningsarmaturer till LED i många lokaler, byte av IT-utrustning till mer energisnål teknik (antal IT-produkter i användning ökat totalt) har energiförbrukningen ökat under 2017 jämfört med 2016. Produktionen av solel har också varit något lägre 96,99 MWh (jämför 101,73 MWh 2016), vilket ökar behovet av köpt el och därmed höjer elförbrukningssiffran för 2017 något.

*** Transporter - Målet är inte uppnått.**

Minska klimatpåverkan från egna person- och godstransporter - Klimatpåverkan från vägtransporter, personresor på väg och tjänsteresor med flyg har ökat med 18 % (ökat med 20,6 ton) jämför 2016. **Delmålet har inte nåtts.**

Målvärdet på 110,9 ton/år har inte nåtts. Totala utsläpp 2017: 133,2 ton vilket är en ökning från 2016: 112,6 ton. Två typer av tjänsteresor har ökat: flygresor och resor med privata bilar i tjänsten (milersättning). Person- och godstransporter med egna bilar har minskat jämför 2016.

Tjänsteresor inklusive flygresor i tjänsten klimatkompenseras med hjälp av den regionala klimatfonden.

Under 2017 har en biogasbil införskaffats för att ersätta den sista personbilen som går på diesel (annars är det endast lastbilarna kör på diesel). Avyttringen av dieselbilen är planerad till efter flytten till nya magasinet, dvs kommer att bli kvar i verksamheten även under 2018.

Arbeta med att stötta medarbetarnas fossilfria resor - En elcykel för tjänsteresor har införskaffats med hjälp av klimatfonden. Möjligheter för att bygga en säker cykelparkering undersökts under 2017, men hindras av arbeten med Västlänken.

*** Göra kemikaliekloka val i produktionerna - Målet är delvis uppfyllt.**

Öka andelen miljömärkta produkter - Andelen ekologiska livsmedel har ökat till 53%.

Arbete med att ta fram nyckeltalet för projekt har påbörjats. Under 2017 har Ringen-projektet kommit igång och används som testbädd för att hitta lämpliga processer och nyckeltal på projektnivå. Arbetet har påbörjats och verktygen är under utveckling. Generellt har miljöaspekterna mer systematiskt och konkret vägts in i designprocessen och i bedömningar vid t.ex. materialval och inom konstruktion. Vi tillämpar också ett verktyg som kallas Ekodesign Strategi Hjulet som vi internt har anpassat för just scenkonst och vår verksamhet. Det har i grunden 8 dimensioner och omfattar hela livscykelperspektivet.

Ställa kemikaliekrav vid inköp och upphandling av prioriterade varor - se kommentar ovan.

Undvika användning av farliga ämnen med hjälp av SIN och PRIO-listan i kemiska produkter och inköpta varor - Delvis uppnått.

Under 2017 har flera varugrupper varit under granskning, men mest fokus har legat på målarfärg och kosmetika och dess ingående ämnen. Arbetet inom Ringen-projektet är mycket viktigt för framtagning av framtida nyckeltal för att kunna följa upp varor utöver kemikalier och livsmedel. Arbetet fortsätter under 2018.

*** Minska mängden avfall. Av den totala mängden avfall ska material- och bioåtervinning vara minst 62% - Målen har inte nåtts.**

Andelen material- och bioåtervinning har ökat till 60 % (men nådde inte målvärdet på 62%). Den totala mängden avfall har ökat med 3,25 ton jämför 2016. Analys: Genomförda åtgärder har inte lett till något synbart genomslag för målets totala utfall. Trots det finns många positiva förändringar inom avfallsområdet:

o Matsvinn har minskat med 126 kg /vecka.

o Andelen till materialåtervinningen har ökat (med 1,36 ton)

o Biologiskt avfall till återvinning har ökat (med 4,4 % enheter; 1,47 ton)

o Mängden blandat avfall till sortering hos mottagaren har minskat med 8 ton.

Ökningen kan spåras till dubbling av grovt brännbart avfall (ökning från 8 ton till 17,5 ton på ett år). Detta avfall kommer främst upp vid skrotning av produktioner och då flytten av magasinet har påbörjats (fortsätter under hela 2018). Andrahandsförsäljning och bortskänkning sker systematiskt. Även mängden farligt avfall som batterier, elektronik, färgavfall och aerosoler har ökat något (några hundra kilo) under 2017 jämför 2016.

2.3 Folkhälsa

2.4 Mänskliga rättigheter och jämlik vård

GöteborgsOperan respekterar och stödjer mänskliga rättigheter. Respekt för individen och alla människors lika värde är grundläggande i alla våra relationer, både interna och externa. Ingen medarbetare eller besökare ska diskrimineras eller trakasseras på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, social bakgrund eller ålder. Alla ska, om kompetensen

är likvärdig, ha samma möjlighet till anställning vid GöteborgsOperan samt rätt till hälsa, säkerhet, utveckling och inflytande i arbetet. Vi arbetar aktivt med att identifiera, förebygga och åtgärda risker och oönskade beteenden kopplat till respekten för mänskliga rättigheter.

GöteborgsOperan driver bland annat sitt arbete med mänskliga rättigheter genom en partsammansatt jämställdhets- och mångfaldsgrupp, JÄMÅ-gruppen. En grupp som lyfter frågor som berör både personal, produktioner och publik. Utgångspunkten för arbetet med jämställdhet och mångfald är alla människors lika värde, där arbetet ska präglas av respekt för individens integritet.

Jämställdhet

GöteborgsOperans målsättning är jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsplatsen så att orättvisor försvinner beträffande arbetsförhållanden, möjligheter att förena föräldraskap och arbete, benägenhet att söka arbete och utveckling, könsfördelning inom olika yrkeskategorier, rekryteringsprocessen, lönesättning, konstnärlig verksamhet, marknadsföringsarbete, sexuella trakasserier samt kränkande särbehandling.

Rörelsen #metoo har präglat senare delen av 2017 och satt tydliga avtryck. Eftersom detta var och är en viktig fråga som berör alla anställda har VD tillsammans med de två konstnärliga ledarna vid två tillfällen i november samlat hela personalen för att informera om hur GöteborgsOperan kommer att arbeta mot trakasserier och kränkningar. Alla anställda uppmanades att prioritera att närvara. GöteborgsOperan har även tidigare år arbetat aktivt för att förhindra trakasserier och kränkningar. Organisationen har särskilda ombud som arbetar ute i verksamheten för att fånga upp sexuella trakasserier, en engagerad personal och klara rutiner. Under december 2017 skickades en partsgemensam enkät ut till samtliga anställda angående sexuella trakasserier ut från Svensk Scenkonst och fackförbunden (TF, Symf). En egen enkät från GöteborgsOperan kommer ut i början av februari 2018 som en fördjupning av arbetet.

Mångfald

Med mångfald syftar GöteborgsOperan på allas lika möjligheter och rättigheter oavsett etnisk tillhörighet, kulturell bakgrund, religion eller trosuppfattning, funktionsvariation, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder. Vår målsättning med mångfaldsarbetet är att ta tillvara dessa olikheter i verksamheten och därmed skapa en attraktiv och dynamisk arbetsplats där kompetensen hos individer och samarbetspartners ingår som en naturlig del både i det interna och externa arbetet.

Under 2017 har GöteborgsOperan genomfört en mångfaldsutbildning på svenska med cirka 250 deltagare och under våren 2018 kommer utbildningen ges även på engelska. Totalt antas minst 300 personer gå utbildningen. Under det gångna året har medlemmarna i JÄMÅ-gruppen genomgått en HBTQ-utbildning.

Nolltolerans mot diskriminering och trakasserier

GöteborgsOperan tillämpar en strikt nolltolerans mot diskriminering och trakasserier. Inga medarbetare, samarbetspartners eller besökare får utsättas för trakasserier eller annan kränkande särbehandling. Samtliga anställda har ett ansvar att se till att diskriminering och trakasserier inte förekommer i något led av verksamheten. Arbetet tar sin grund i policyn mot

kränkande särbehandling vilken finns beskriven i både personalhandboken och i mångfalds- och jämställdhetsplanen.

- *Redovisa hur verksamheten har arbetat med jämställdhetsintegrering och vilka resultat som uppnåtts. Jämställdhetsintegrering innefattar systematisk kartläggning, analys och åtgärder för att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män.*

Under 2017 har GöteborgsOperan bland annat fokuserat sitt jämställdhetsarbete på att genomföra lönekartläggningar samt vidtagit åtgärder där så varit nödvändigt - det i syfte att säkerställa jämställda löner.

[Nyckeltal: Antal anställda tillsvidare inklusive provtjänstgöring = 447, varav 50 % kvinnor, 50% män]

[Nyckeltal: Totalt antal chefer = 31, varav 16 (52%) kvinnor och 15 (48 %) män]

[Nyckeltal: Könsfördelning ledningsgrupp = 10 (77%) kvinnor, 3 (23 %)män]

[Nyckeltal: Medelålder kvinnor/mån i chefsbefattningar = Kvinnor 50 år och Män 48 år]

- *Redovisa hur verksamheten har skapat förutsättningar för invånare/patienter att påverka och vara delaktiga i frågor som berör dem (exempelvis genom personcentrerat arbetssätt eller invånardialog).*

GöteborgsOperans verksamhet bygger på att intressenterna känner förtroende för operan och de värden verksamheten representerar. Bolaget har en rad intressenter som i varierande grad påverkar och påverkas av verksamheten. Genom kontinuerliga intressentdialoger håller sig operan uppdaterad på de krav och förväntningar som olika intressenter har på verksamheten. Dialogerna sker på olika nivåer, i olika omfattning och genom skilda kanaler, men det de har gemensamt är att de alla lägger grunden för ett givande nätverksbyggande och en god input till verksamheten.

Under 2017 genomförde GöteborgsOperans ledning verksamhetens allra första intressentanalys, vilken kommer att arbetas vidare med under 2018 och då bland annat genomföra en prioritering av intressentgrupperna. Men utifrån 2017 års arbete kan man se att ägare, styrelse, medarbetare och publik är några intressentgrupper som är högt prioriterade. Under 2018 avser vi även att utveckla våra intressentdialoger utifrån genomförd intressentanalys.

Medarbetare

GöteborgsOperan är och vill vara en attraktiv arbetsgivare. Förutsättningen för det är medarbetarnas professionella förhållningssätt, stora engagemang och nytänkande. Det är något organisationen märker inte minst avseende miljöarbetet, vilket under många år har drivits av medarbetarnas engagemang.

I september 2017 genomfördes en medarbetarenkät med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Enkäten gick ut till alla tillsvidareanställda och de med längre engagemang. Svarefrekvensen var 66,9%. Resultatet har presenterats för ledningsgruppen tillsammans med HR och företagshälsovården. Enkäten har distribuerats till cheferna som under första kvartalet 2018 presenterar resultatet för sina medarbetare. De frågor man kommer att arbeta vidare med under 2018 är (1) sexuella trakasserier och kränkande särbehandling samt (2) stress/arbetsbelastning bland administrativ personal. Arbetet kopplat till sexuella

trakasserier och kränkande särbehandling kommer inledningsvis att genomlysas av en ännu mer riktad enkät, vilket kommer att ske i februari 2018.

Publik

GöteborgsOperan ska i enlighet med vårt ägardirektiv möta vår publik med hög kvalitet avseende service, kunskap och bemötande samt verka för en bred tillgänglighet. Under 2017 har vi fortsatt vårt kundfokuserade arbetssätt inom projektet ”Kunden i Fokus”. Vi har arbetat vidare med och avslutat den förstudie som startades under 2016, vilket har inkluderat IT- och CRM-frågor samt kundkännedom, segmentering, kundlojalitet och kommunikation. Under 2018 avser implementeringsfasen av projektet att påbörjas.

GöteborgsOperan inhämtar kunskap om sin publik via tre typer av undersökningar. (1) SOM-institutets årliga riksundersökning. Vi är även en del av Väst-SOM, vilket gör det möjligt att benchmarka oss med andra västsvenska aktörer. (2) Kundundersökningar på besökare till GöteborgsOperan. Kundundersökningarna genomförs via telefon av en extern part. (3) Fördjupade undersökningar. Under 2017 fokuserades det på abonnemangsundersökningar. Dessa tre typer av publikundersökningar har gett en fördjupad bild av besökarnas upplevelser och kontakt med GöteborgsOperan samt en tydlig bild av vem som är GöteborgsOperans besökare

2.5 Verksamhetens säkerhets- och beredskapsarbete

Övergripande

Säkerhetsarbetet på GöteborgsOperan under 2017 har genomförts enligt de rutiner och processer som finns. Under 2017 övades brandorganisationen genom en påannonserad publik brandutrymning samt en oförberedd utrymning av personal.

Utrymningsvägar i lokalerna har förbättrats under året.

Säkerhetsläget i närområdet bedöms som något bättre än 2016. Dock är området kring GöteborgsOperan kvällstid otryggt och personalen upplever otrygghet vid hemgång efter avslutat arbete på kvällarna. Vid några tillfällen under året har det förekommit slagsmål utanför huset vid Jussi Björlings plats. Stöld och skadegörelse av cyklar samt klotter på byggnaden har förekommit vid upprepade tillfällen.

Organisation

I organisationen sörjer Krisberedningsgruppen för att kontinuerligt följa upp krisarbetet. Krisberedningsgruppen består av följande medlemmar:

- Teknisk Chef (Ordförande)
- Marknadschef
- HR-Chef
- Projekt- och planeringschef
- IT-ansvarig
- Fastighet- och säkerhetsansvarig

Det operativa arbetet i organisationen fördelas på följande sätt

- Fastighets- och säkerhetsansvarig

o arbetar med säkerhet i lokalerna och närområdet kring byggnaden. Denna roll är i kontinuerlig kontakt med säkerhetsansvariga i regionen och staden. Inför större händelser i staden sker även kontakt med Polis och andra relevanta instanser.

- Brandskyddsledare

o leder och driver arbetet med brandskydd i byggnaden. Brandövningar med exempelvis foajévårdar genomförs kontinuerligt. Varje år genomförs en publik utrymning.

- Föreställningsjour

o Föreställningsjouren är teaterledningens utsedda representant under föreställningen. föreställningsjouren har mandat att agera om något oförutsett händer en föreställningskväll.

- Ledningsjour

Ledningsjour har initialt det fulla ledningsansvaret vid en extra ordinär händelse.

Ledningsjour har befogenheter att kalla in den personal ur linjeorganisationen som kan anses vara viktig beroende på vad situationen kräver. Informera GöteborgsOperans kommunikatör i beredskap (KiB) om händelsen samt etablera krisledningsplats. Joursystemet är veckovis och överlämning sker varje måndag kl. 12.00.

2.6 Redovisning av genomförd intern kontroll 2017

GöteborgsOperan har identifierat risker i verksamheten och antagit en internkontrollplan. Kontroller har skett och avrapporterats till styrelsen.

2.7 Systematiskt förbättringsarbete

GO anpassar och utvecklar arbetet med att nå uppsatta mål och för att kunna möta förändringar i omvärlden som påverkar verksamheten. Det är viktigt att ha kunskap, metoder och verktyg för att arbeta med förbättringsåtgärder på ett strukturerat sätt. Vi utvärderar kontinuerligt verksamheten på alla nivåer med utgångspunkt i våra konstnärliga processer. Utvärdering är ett viktigt instrument och en grundförutsättning för all utveckling inom GO:s verksamhet där målet är att kvalitetssäkra framtida produktionsprocesser och skapa en hållbar utveckling.

En viktig del av verksamhetsutvecklingen under året har varit att komma tillrätta med den obalans som funnits mellan resursuttag och produktioner/aktiviteter. Arbetet har skett inom fyra prioriterade områden:

1. Långsiktig planering
2. Bättre balans mellan produktionerna på stora scenen i spelplanen
3. Förtydliga produktionsramar för gästande konstnärliga team
4. Översyn och konsekvenser av antalet aktiviteter per spelår

Arbetet har pågått sedan 2016 och kommer att fortsätta även under 2018.

2.8 Inköp

Under året har vi initierat och haft ett antal möten med ansvariga från koncerninköp, Peter

Söderström och Amalia Jakobson, angående arbetet med att införa inköspolicyn hos GöteborgsOperan. Utgångspunkten för oss har varit att vi, som bolag, ska vi följa inköspolicyn "i tillämpliga delar" vilket också överensstämmer med ägardirektivet.

I november samlades bolagen för en gemensam inköskonferens tillsammans med koncerninköp.

För bolagens del har dialogen mynnat ut i följande tolkning av inköspolicyn tillsammans med koncernkontoret Inköp:

- Inköp under direktupphandlingsgränsen 100 tkr - görs av bolagen
- Direktupphandlingar 100 -500 tkr - görs av bolagen
- Annonserade upphandlingar - inköp undersöker möjligheten att bolagen kan fortsätta genomföra bolagsspecifika upphandlingar. Både skrivning i policy och ägardirektiv gör enligt gemensam tolkning detta möjligt. Bolagsspecifika upphandlingar som genomförs av bolagen själva ska kravställas på liknande sätt som övriga regionala upphandlingar. Koncerninköp bistår med upphandlingsstöd.
- Bolagen deltar i alla relevanta upphandlingar som är gemensamma, tex kontorsmaterial, telefoni mm

Ett underlag ska tas fram av koncerninköp som beskriver den gemensamma tolkningen och som beslutas i lämplig instans. Underlaget ska kunna användas som stöd vid tex revision.

3 Mål och fokusområden

3.1 Västra Götaland ska sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen

3.1.1 Klimatutsläppen från fossilbränsle i Västra Götaland samt verksamhetens direkta miljöpåverkan ska minska

* Energiförbrukning - Målet är delvis uppnått.

Fossilfri energi i egna och i förhyrda lokaler - Operahuset har 100 % förnybara energikällor: "BraMiljöval" fjärrvärme, fjärrkyla, "BraMiljöval" el och egen produktion av el från solceller på taket. **I förhyrda lokaler har målet om fossilfri energi inte kunnat nås under 2017.** Under 2017 har nya lokaler beslutats för magasinet - en mljöklassad byggnad med fjärrvärme. Därmed undviks användningen av fossil gas för uppvärmning i Skandiahammens lokal. Nytt avtal för el i det nya magasinet håller på att tas fram under våren 2018. Åtgärder gällande energifrågan för Skövdescenen kvarstår.

Minska förbrukningen av energi - Delmålet om 170 kWh/kvm 2017 är inte uppnått.

Prognosstyrningen i operahuset har testats under 2017. Under intrimningsperioden har den totala energiförbrukningen ökat till 171 kWh/kvm (jämför 169 kWh/kvm 2016). Trots flera energisparande åtgärder t.ex. utbyte av belysningsarmaturer till LED i många lokaler, byte av IT-utrustning till mer energisnål teknik (antal IT-produkter i användning ökat totalt) har energiförbrukningen ökat under 2017 jämfört med 2016. Produktionen av solex har också varit något lägre 96,99 MWh (jämför 101,73 MWh 2016), vilket ökar behovet av köpt el och därmed höjer elförbrukningssiffran för 2017 något.

Under 2017 har fjärrkyla installerats i serverhallen och ersatt användning av klimatpåverkande f-gaser.

Minska klimatpåverkan från egna person- och godstransporter - Klimatpåverkan från vägtransporter, personresor på väg och tjänsteresor med flyg har ökat med 18 % (ökat med 20,6 ton) jämför 2016. **Delmålet har inte nåtts.**

Målvärdet på 110,9 ton/år har inte nåtts. Totala utsläpp 2017: 133,2 ton vilket är en ökning från 2016: 112,6 ton. Två typer av tjänsteresor har ökat: flygresor och resor med privata bilar i tjänsten (milersättning). Person- och godstransporter med egna bilar har minskat jämför 2016.

Tjänsteresor inklusive flygresor i tjänsten klimatkompenseras med hjälp av den regionala klimatfonden.

Under 2017 har en biogasbil införskaffats för att ersätta den sista personbilen som går på diesel (annars är det endast lastbilarna kör på diesel). Avyttringen av dieselbilen är planerad till efter flytten till nya magasinet, dvs kommer att bli kvar i verksamheten även under 2018.

Arbeta med att stötta medarbetarnas fossilfria resor - En elcykel för tjänsteresor har införskaffats med hjälp av klimatfonden. Möjligheter för att bygga en säker cykelparkering undersökts under 2017, men hindras av arbeten med Västlänken.

3.1.1.1 Minska verksamheternas avfallsmängder och verka för cirkulära affärsmodeller samt skärpta miljökrav vid upphandlingar

DELMÅL: Minska mängden avfall. Av den totala mängden avfall ska material- och bioåtervinning vara minst 62% - Målen har inte nåtts.

Andelen material- och bioåtervinning har ökat till 60 % (men nådde inte målvärdet på 62%). Den totala mängden avfall har ökat med 3,25 ton jämför 2016. Analys: Genomförda åtgärder har inte lett till något synbart genomslag för målets totala utfall. Trots det finns många positiva förändringar inom avfallsområdet:

o Matsvinn har minskat med 126 kg /vecka.

o Andelen till materialåtervinningen har ökat (med 1,36 ton)

o Biologiskt avfall till återvinning har ökat (med 4,4 % enheter; 1,47 ton)

o Mängden blandat avfall till sortering hos mottagaren har minskat med 8 ton.

Ökningen kan spåras till dubblering av grovt brännbart avfall (ökning från 8 ton till 17,5 ton på ett år). Detta avfall kommer främst upp vid skrotning av produktioner och då flytten av magasinet har påbörjats (fortsätter under hela 2018). Andrahandsförsäljning och bortskänkning sker systematiskt. Även mängden farligt avfall som batterier, elektronik, färgavfall och aerosoler har ökat något (några hundra kilo) under 2017 jämför 2016.

Genomförda aktiviteter inom målområdet

Aktivitet: Intern avfallshanteringskurs är genomförd under 2017. KLAR Fler tillfällen planeras under 2018 för medarbetare som missat.

Aktivitet: Matsvinn har minskat med 126 kg per vecka. Ligger på totalt ca 100 kg per vecka idag jmf över 200 kg tidigare. KLAR

Aktivitet: Flera avfallsstationer har installerats i lokalerna för ökad återvinningsgrad. KLAR

Aktivitet: GöteborgsOperan blev anslutna till Tage under 2017. KLAR

Aktivitet: Det interna återanvändningssystem för scenkonstruktion "Gröna pricken" har under 2017 kompletterats med ett rambibliotek. KLAR

Aktivitet: Utveckla interna skrotningsprocesser av produktioner för ökade möjligheter för återanvändning. PÅGÅENDE även under 2018

DELMÅL Göra kemikaliekloka val i produktionerna - Målet är delvis uppfyllt.

Öka andelen miljömärkta produkter - *Andelen ekologiska livsmedel har ökat till 53%.*

Arbete med att ta fram nyckeltalet för projekt har påbörjats. Under 2017 har Ringen-projektet kommit igång och används som testbädd för att hitta lämpliga processer och nyckeltal på projektnivå. Arbetet har påbörjats och verktygen är under utveckling. Generellt har miljöaspekterna mer systematiskt och konkret vägts in i designprocessen och i bedömningar vid t.ex. materialval och inom konstruktion. Vi tillämpar också ett verktyg som kallas Ekodesign Strategi Hjulet som vi internt har anpassat för just scenkonst och vår verksamhet. Det har i grunden 8 dimensioner och omfattar hela livscykelperspektivet.

Ställa kemikaliekraav vid inköp och upphandling av prioriterade varor - *se kommentar ovan.*

Undvika användning av farliga ämnen med hjälp av SIN och PRIO-listan i kemiska

produkter och inköpta varor - Delvis uppnått.

Under 2017 har flera varugrupper varit under granskning, men mest fokus har legat på målarfärg och kosmetika och dess ingående ämnen. Arbetet inom Ringen-projektet är mycket viktigt för framtagning av framtida nyckeltal för att kunna följa upp varor utöver kemikalier och livsmedel. Arbetet fortsätter under 2018.

Kommentar: Förbrukningen av bensin ökade under 2017 på grund av tillverkningen av ett särskild attributkropp "liket" till en av produktionerna.

Genomförda aktiviteter inom målområdet

Aktivitet: Genomgripande arbete kring inköp och upphandling genomfördes under 2017.

Miljökraven är en självklarhet i de flesta upphandlingar vi gör i egen regi. Att GöteborgsOperan är med i centrala upphandlingar (VGR) och har representanter i relevanta referensgrupper är viktigt för att få med de miljökrav som GöteborgsOperan ställer. Resultatet för detta arbete syns tydligast i livsmedelsupphandlingen som möjliggjorde att nå över femtio procent andel ekologiska livsmedel i inköp (53,45 %).

Aktivitet: Intern kemikaliekurs är genomförd under våren 2017. KLAR

Aktivitet: Flera riskbedömningar av utvalda kemikalier är gjorda. KLAR

Aktivitet: Kommunikationen kring kemikalierisker har stärkts under 2017. Höjd medvetenhet i organisationen och samordning med andra "ordning och reda" åtgärder ska leda till att användningen av kemiska produkter med skadliga ämnen minskar. PÅGÅR (kontinuerligt)

Aktivitet: Årlig kemikalieinventering genomförd under hösten med medföljande utrensning. KLAR

3.1.1.2 Bättre möjligheter till livsmedels- och energiproduktion samt stimulera ökad användning av biogas

GöteborgsOperan har under 2017 bidrar till målets uppfyllnad genom en rad aktiviteter

** Under 2017 har andelen ekologiska livsmedel ökat till 53,45 %.*

Vi redovisar tydligt för våra restaurangbesökarna ursprunget hos huvudråvarorna i menyn.

** Fortsätta att sända vårt matavfall till produktion av biogas. PÅGÅR (kontinuerligt)*

** Fler avfallssorteringsstationer har installerats i lokalerna för ytterligare ökad återvinning. KLAR*

** Operahuset producerar ca 100 MWh/år av egen el med solceller på taket. I övrigt köper vi Bra miljöval-märkt fjärrvärme och el. PÅGÅR (kontinuerligt)*

** Under 2017 har en biogasbil införskaffats för att ersätta den sista personbilen som går på diesel (annars är det endast lastbilarna kör på diesel). Avyttringen av dieselbilen är planerad till efter flytten till nya magasinet, dvs kommer att bli kvar i verksamheten även under 2018.*

** Under 2017 har det beslutats att magasinet ska flytta in i en miljöklassad byggnad och därmed lämnas hyrda lokaler i Skandiahallen som drivs med fossil naturgas. Möjligheter till förnybar energi ses över under våren 2018.*

3.1.2 Deltagandet i kulturlivet ska öka

Vi har vidareutvecklat samarbetet mellan GöteborgsOperan och Röda Korset, genom en fördjupad gemensamt körverksamhet där vi siktar på att engagera nya grupper och att utveckla en scenisk inriktning med körens verksamhet.

Vi fortsätter vårt arbete inom *Folkbildning och kultur i samverkan* enligt VGR:s verksamhetsplan för projektet.

Vi har genomfört GöteborgsOperans första "relaxed performance" med konserten *Möt musiken* i mars 2017, i samarbete med andra organisationer och föreningsliv.

Bedömning av arbetet inom fokusområdet:

Samarbetat med Svenska Röda Korset har utvecklats betydligt under vår & sommar 2017, med nya konstnärliga processer, förstärkt engagemang bland Operans artister och ett brett och djupt deltagande bland målgruppen.

Operans arbete inom *Folkbildning och kultur i samverkan* pågick under hela året. Hittills har vi genomfört studiebesök, samtal, workshops och repetitionsbesök i samband med *Trollflöjten* och *La traviata* samt *Se sju dödssynderna & Gianni Schicchi*. Vi genomförde ett fördjupat samarbete med Nordiska folkhögskolan i Kungälv, i samband med deras utbildning i fotomediet. Det är en utmaning att möta upp förfrågan för samarbeten och behålla samma kvalitet på relationer med folkhögskolorna i takt med att projektet växer.

En gemensam fortbildningsdag hade planerats för november 2017 men det finns svårigheter med schemaläggning som kan passa både Körcentrum Väst och Operan. Det kunde inte genomföras enligt vår ursprungliga plan. Vi på Operan är i färd med att titta på olika alternativ, när det gäller såväl fortbildning som spridning av notmaterial.

Vår "relaxed performance" *Möt musiken* ägde rum den 11 mars 2017. Det genomfördes enligt plan och nåddes tänkt effekt. Det var ett pilotprojekt så det fanns många lärdomar att ta med oss i planeringen framöver, när det gäller det konstnärliga programmet, medverkande av GöteborgsOperans artister, marknadsföring mm.

Utöver detta så gjorde GöteborgsOperan mycket arbete inom detta fokusområde i samband med uppsättningen *Shanghai*. Insatser inom publikutveckling inkluderade direkt kontakt med föreningar, kommunala verksamheter, organisationer som jobbar med funktionsnedsättningar på olika sätt, särskolor mm. Vi genomförde dessutom ett seminarium den 12 maj 2017 med titeln "Making opera and music theatre on new terms. From creative vision to creative reality, how?". Det var ett viktigt tillfälle för oss att ta kontakt med andra inom scenkonstbranschen, inklusive ett stort antal deltagare från det fria kulturlivet. På seminariet, fick vi GöteborgsOperan AB, ta upp viktiga frågor från vår verksamhet och dela med oss av våra lärdomar från uppsättningen *Shanghai*.

Totalt sett, arbetet inom fokusområdet genomförs enligt planer, utvecklas ständigt och bidrar mycket till Operans verksamhet som helhet, med tänkta och i vissa fall oförväntade effekter.

3.1.2.1 Utveckla samverkan mellan VGR:s kulturverksamheter och civilsamhället/det fria kulturlivet

Vidareutvecklat samarbetet mellan GöteborgsOperan och Röda Korset, genom en fördjupad

gemensamt körverksamhet, har engagerat nya grupper och utvecklat en scenisk inriktning på den Internationella körens verksamhet.

Vidareutvecklat vårt arbete inom *Folkbildning och kultur i samverkan* enligt VGR:s verksamhetsplan för projektet.

Vi har genomfört GöteborgsOperans första "relaxed performance" med konserten *Möt musiken* i mars 2017, i samarbete med andra organisationer och föreningsliv.

Bedömning av arbetet inom fokusområdet:

Samarbetat med Svenska Röda Korset har utvecklats betydligt under vår & sommar 2017, med nya konstnärliga processer, förstärkt engagemang bland Operans artister och ett brett och djupt deltagande bland målgruppen. Det genomförs enligt plan och nås tänkt effekt.

Operans arbete inom *Folkbildning och kultur i samverkan* pågår under hela året. V hari genomfört studiebesök, samtal, workshops och repetitionsbesök i samband med *Trollflöjten* och *La traviata* och *De sju dödsynderna/Gianni Schicchi*. Vi genomförde ett fördjupat samarbete med Nordiska folkhögskolan i Kungälv, i samband med deras utbildning i fotomediet. Det är en utmaning att möta upp förfrågan för samarbeten och behålla samma kvalitet på relationer med folkhögskolorna i takt med att projektet växer, men det genomförs enligt plan och nås tänkt effekt.

Vår "relaxed performance" *Möt musiken* ägde rum den 11 mars 2017. Det genomfördes enligt plan och nåddes tänkt effekt. Det var ett pilotprojekt så det fanns många lärdomar att ta med oss i planeringen framöver, när det gäller det konstnärliga programmet, medverkande av GöteborgsOperans artister, marknadsföring mm.

Utöver aktiviteterna som beskrivs i detaljbudgeten 2017, så gjorde GöteborgsOperan mycket arbete inom detta fokusområde i samband med uppsättningen *Shanghai*. Insatser inom publikutveckling inkluderade direkt kontakt med föreningar, kommunala verksamheter, organisationer som jobbar med funktionsnedsättningar på olika sätt, särskolor mm. Vi genomförde dessutom ett seminarium den 12 maj 2017 med titeln "Making opera and music theatre on new terms. From creative vision to creative reality, how?". Det var ett viktigt tillfälle för oss att ta kontakt med andra inom scenkonstbranschen, inklusive ett stort antal deltagare från det fria kulturlivet. På seminariet, fick vi ta upp viktiga frågor från vår verksamhet och dela med oss av våra lärdomar från uppsättningen *Shanghai*.

Totalt sett, arbetet inom fokusområdet genomförs enligt planer, utvecklas ständigt och bidrar mycket till Operans verksamhet som helhet, med tänkta och i vissa fall oförväntade effekter.

3.1.2.2 Stärka barn och ungas möjligheter att delta i kulturlivet

Vi har utvecklat vår professionella scenkonstverksamhet för barn genom att:

Genomföra ett utökat antal sagofojé-föreställningar för små barn, specifikt för grupper från stadsdelar som hittills är mindre representerade i vår verksamhet.

Beställa ett nytt operaverk för små barn, som gick på turné i regionen under hösten

Satsat på att engagera fler pojkar och unga killar i vår sångverksamhet och utveckla våra rekryteringsprocesser för vår barnkör och diskantkör, för att öka delaktighet bland unga som inte engagerat sig så mycket i kulturlivet hittills

- Workshops i olika stadsdelar i staden
- 2 "killdagar" på GöteborgsOperan
- 2 korta sommarprojekt för ungdomar

Bedömning av arbetet inom fokusområdet:

Vårt arbete med scenkonst för småbarn utvecklades betydligt under 2017, när det gäller antal publik samt en bredare geografisk spridning bland publik. Det nya beställningsverket *Världens bästa tårta* hade premiär i Skövde den 14 september och gick på regional turné.

Mellan april och augusti 2017 så gjorde vi ett antal olika insatser inom vårt mål att engagera fler pojkar och killar i vår ungdomsverksamhet, inklusive: "pop-up" framträdanden med manliga artister från Operan i stadsdelar som inte hittills engagerat sig mycket eller alls i vårt arbete; workshops i samarbete med ungdomssatsningar i Gamlestan och Angered; ungdomsprojekt under Kulturkalaset som kulminerade i en spännande dubbelföreställning på Operans Stora Scen. I det sista fallet bestod föreställningen av "Scensommar med Skapa" och "Gone Fishing".

Dessa aktiviteter ingår i vår uppsättning av operan "Monstret i labyrinten". Vi har gjort klart samarbetet med VÄGUS (Västra Götalands Ungdomssymfoniker) för att öppna upp vår verksamhet för unga musiker i regionen. Operan har premiär i slutet av maj 2018.

Detta är ett pågående arbete, eftersom det finns möjligheter varje sommar för nya barn och unga att komma in i barnkör och diskantkör. Det fortsätter visa sig svårt att nå ut till en bredare grupp deltagare. Vi gjorde ett antal olika aktiviteter 2017:

Vi schemalade den befintliga barnkörens föreställning för vårterminen ("De tre") innan provsjungningar, för att kunna rikta oss till grupper vi vill engagera och bjuda in till föreställningen för att väcka intresse.

Vi gjorde en workshop i samband med Europeiska Operadagar, för samma åldersgrupp som vi sedan välkomnade till provsjungningar för barnkören. Syftet var återigen att väcka intresse för barnkören bland en bredare målgrupp.

Diskantkören gav en föreställning på Stora Scenen, som en del av Kulturkalaset. En del i vår planering för det var just att visa upp diskantkörens verksamhet till en bredare publik och nå ut till unga.

Totalt sett, arbetet inom fokusområdet genomförs för det mesta enligt planer, utvecklas ständigt och bidrar på olika sätt till Operans långsiktiga planer.

3.2 Västra Götalandsregionen ska kunna rekrytera rätt kompetens och erbjuda en god arbetsmiljö för medarbetarna

3.2.1 Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling ska förbättras

3.2.1.1 Satsa på ledarskap

· Skapa internt ledarprogram för arbetsledare utan direkt personalansvar. Steg 1 är att köra en pilot utbildning inom Teknik avdelningen. Piloten är avklarad och kommer utvärderas under 2018.

- Utreda vilka ledarskapsegenskaper som behövs framöver för att vi ska nå våra mål

PLANERAD 2018

- Utbilda samtliga ledare i arbetsmiljö **KLAR**
- Säkerställa att samtliga ledare genomgår utbildning i arbetsrätt. Kompetensanalys gjord och utbildningsinsatser kommer att utföras 2018

3.2.2 Arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska

Genomföra och följa upp medarbetarenkät. Kommer att genomföras i september i enlighet med VGRs process. **SLUTFÖRD**

- Öka kunskapen i organisationen kring arbetsmiljöfrågor - **SLUTFÖRD**
- Aktivt förebygga stressrelaterad sjukskrivning och rehabilitering **SLUTFÖRD**- i samarbete med Hälsan & Arbetslivet
- Förtydliga våra processer och roller ex tillbudsrapportering, delegering, linje/projekt etc - **SLUTFÖRD**

4 Personal

4.1 Chefsförutsättningar

· Organisatorisk översyn av tekniska avdelningar. Planerar att genomföra förändringar för att skapa förutsättningar för våra chefer i början av nästa säsong. **PÅGÅR- Här kommer vi att nå normtalet i början av 2018**

· Vi kommer inte tillfullo uppnå normtalen för våra konstnärliga kollektiv kör, orkester och dans.

Inom kör och dans finns ett delat ledarskap (administrativt/konstnärligt) vilket gör förutsättningarna bättre.

Inom orkestern kommer vi inför budget 2018 att äska resurs för att kunna skapa förutsättningar för orkesterchefen att få bättre stöd. Diskussioner om både delat ledarskap och administrativ resurs har lyfts.

4.2 Personalvolym, personalstruktur och personalkostnadsanalys

Avvikelserna som vi ser i personalsiffrorna förklaras av framgången med vår musikal Hair. Vi har behövt full bemanning i foajé och restaurang, både timanställda och tidsbegränsad personal.

Angående mertid och övertid ser vi en viss ökning av övertid inom framförallt gruppen "esteter".

5 Ekonomiska förutsättningar

5.1 Ekonomiskt resultat

För 2017 uppvisade GöteborgsOperan ett positivt resultat med 1,1 mkr efter avsättning till obeskattade reserver med 1 mkr.

Utfall 2017 jämförelse budget

Bidrag

- Extra bidrag på 9 mkr erhöles från ägaren pga att upparbetade kostnader för det planerade scenkonsthuset, GO+, kostnadsfördes, då beslut fattats under året att GO inte ska fortsätta med detta projekt.

Biljettintäkter

- Utfallet blev 12,3 mkr över budget. Hög beläggning på flera av årets produktioner medförde högre biljettintäkter. Internationella dansturneer bidrog också till högre intäkter än budgeterat.

Externa intäkter

- Som en följd av hög beläggning blev utfallet av restaurangintäkterna 4,2 mkr över budget. Även övriga intäkter såsom uthyrningar och försäljning av dekor översteg budget med 1,7 mkr. För sponsorintäkterna blev utfallet 10 mkr vilket är i nivå med budget.

Personalkostnader

- Personalkostnaderna är i nivå med prognos i september då prognosen höjdes, i jämförelse med budget, pga ökade personalkostnader i några av projekten. Dessutom sänktes helårsbudgeten för personalkostnader då vi inte kunde använda obeskattade reserver enligt önskemål. Denna sänkning av personalkostnader i budgeten har vi under året kunnat justera uppåt och kompensera genom ökade intäkter.

Övriga kostnader

- Övriga externa kostnader är högre än budgeterat och avser utrangering av GO + 9 mkr.

5.1.1 AR05 RR-rapport Utförare regional utveckling

Resultaträkning (mnkr)	Årsvärden				
	Utfall 1712	Budget 1712	Utfall 1612	Avvikelse budget/utfall	Förändring utfall/utfall %
Driftbidrag från nämnd inom regionen	350	348	344	2	
Statsbidrag					
Övriga erhållna bidrag	20	11	- 3	9	
Biljettintäkter	90	78	71	12	
Försäljning av tjänster					
Hysesintäkter					
Försäljning av material och varor					

Övriga intäkter	45	40	44	5
Verksamheten intäkter	505	477	456	28
Personalkostnader, inkl. inhyrd personal	-398	-383	-369	-15
Direkta trafik kostnader				
Verksamhetsanknutna tjänster				
Material och varor, inkl. förbrukningsmaterial	-16	-17	-14	1
Lokal- och energikostnader	-14	-15	-14	1
Lämnade bidrag				
Övriga tjänster, inkl. konsultkostnader	-11	-6	-5	-5
Övriga kostnader	-56	-47	-45	-9
Avskrivningar	-8	-9	-7	1
Verksamhetens kostnader	-503	-477	-454	-26
Finansiella intäkter/kostnader m.m.		0		
Obeskattade reserver	-1	0	-1	-1
Resultat	1	0	1	1

5.2 Åtgärder vid ekonomisk obalans

Ingen ekonomisk obalans

5.3 Eget kapital

Eget kapital ökar med årets vinst på 1,1 mkr.

5.4 Investeringar

GöteborgsOperan investeringar 2017 uppgår till 11,2 mkr och är i enlighet med budget (12,7 mkr).